

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera a JUDr. Jana Vyklického v právní věci navrhovatele: **Z. S.**, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise** se sídlem nám. Hrdinů 4, Praha 4, **2) Ing. Miloš Zeman, CSc.**, bytem Brdičkova 9, Praha 13, **3) Ing. Vratislav Mynář**, bytem Osvětimany 274, odpůrci 2) a 3) zastoupení JUDr. Janem Vondráčkem, advokátem se sídlem Zbraslavské nám. 458, Praha 5 - Zbraslav, v řízení o návrhu na neplatnost volby prezidenta republiky,

t a k t o :

I. Návrh se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1.] Navrhovatel se ve svém návrhu, doručeném Nejvyššímu správnímu soudu elektronicky dne 29. 1. 2013, domáhá rozhodnutí o neplatnosti II. kola volby prezidenta republiky konaného ve dnech 25. a 26. 1. 2013 a nařízení jeho opakování.

[2.] Navrhovatel má za to, že v průběhu volební kampaně před II. kolem volby prezidenta republiky byla porušena ustanovení zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o volbě prezidenta republiky“) způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby. Konkrétně namítá, že publikováním inzerátu v deníku Blesk dne 25. 1. 2013 došlo k vědomému a záměrnému porušení ust. § 35 zákona o volbě prezidenta, neboť neobsahoval jméno zadavatele inzerátu a jeho nepravdivý obsah hrubým způsobem ovlivnil čtenáře, zejména nerozhodnuté voliče, a to v počtu, který značně překračuje rozdíl počtu voličů obou kandidátů v konečném výsledku. Dále navrhovatel namítá, že v budově Top Hotelu Praha, kde v druhý den volby zasedal a následně slavil volební štáb M. Zemana, se zároveň nacházely volební místnosti, což má rovněž odporovat zákonu o volbě prezidenta republiky, neboť tato skutečnost mohla ovlivňovat voliče ve dvou předmětných volebních okrscích. Soustavným používáním nepravd, polopravd a manipulováním s fakty, jak se stalo v průběhu volební kampaně před

II. kolem volby především ze strany M. Zemana, tak dle navrhovatele došlo ke znevážení samotné funkce prezidenta, zájmů státu i samotné podstaty principu spravedlnosti a také k porušení prezidentského slibu.

[3.] Odpůrce 1) ve svém vyjádření ze dne 8. 2. 2013 poté, co rekapituloval argumentaci navrhovatele, pouze stručně konstatoval, že jako volební orgán posouzení otázky, zda došlo či nedošlo k porušení pravidel volební kampaně, nemá ve své kompetenci a její řešení je ponecháno až na rozhodnutí soudu v rámci soudního přezkumu.

[4.] Právní zástupce odpůrců 2) a 3) Nejvyššímu správnímu soudu dne 7. 2. 2013 zaslal obsáhlé vyjádření, v němž zevrubně a za pomoci odkazů a přepisů mediálních výstupů týkající se volební kampaně kandidáta M. Zemana reaguje na obecné výtky většiny navrhovatelů ve vztahu ke způsobu vedení volební kampaně a možného ovlivnění výsledků volby prezidenta republiky. Dále zpochybňuje aktivní legitimaci navrhovatelů k podání návrhů na neplatnost volby prezidenta republiky a také samotnou pravomoc Nejvyššího správního soudu o neplatnosti volby prezidenta republiky rozhodovat.

[5.] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou v dané volební věci splněny podmínky řízení, a shledal, že návrh obsahuje veškeré zákonem stanovené náležitosti [§ 37 odst. 3 a § 93 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a byl podán osobou oprávněnou (§ 90 odst. 5 s. ř. s.) ve lhůtě sedmi dnů po vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta republiky (§ 66 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky) u věcně a místně příslušného soudu (§ 68 zákona o volbě prezidenta republiky a § 92 s. ř. s.). Zpochybňují-li odpůrci 2) a 3) ve svém vyjádření pravomoc Nejvyššího správního soudu k rozhodování o neplatnosti volby prezidenta republiky, je třeba uvést následující.

[6.] Odpůrcům lze zčásti přisvědčit v tom, že relevantní právní předpisy, tedy soudní řád správní ani zákon o volbě prezidenta republiky, neobsahují ustanovení, které by přímo stanovilo, že v případě, že soud shledá návrh důvodným, rozhodne o neplatnosti volby prezidenta republiky. Ustanovení § 66 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky ovšem upravuje soudní řízení o „návrhu na neplatnost volby prezidenta“ a definuje okruh osob či skupin osob k němu aktivně legitimovaných. Odstavec 2 téhož ustanovení navíc stanoví, že *„[n]ávrh na neplatnost volby prezidenta může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby prezidenta“*. Nabízí se tedy otázka, z jakého důvodu by zákonodárce dával stanovenému okruhu osob aktivní legitimaci k podání návrhu na vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky, pokud by v pravomoci soudu příslušného k řízení o tomto návrhu (§ 68 zákona o volbě prezidenta republiky) nebylo v případě, že shledá návrh důvodným, právě vyslovit neplatnost volby prezidenta republiky.

[7.] Na § 66 zákona o volbě prezidenta republiky pak navazuje § 90 odst. 5 s. ř. s., v jehož první větě se již přímo uvádí, že za podmínek stanovených zákonem o volbě prezidenta republiky se mohou k tomu legitimované osoby „domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti volby“. Pravomoc Nejvyššího správního soudu rozhodnout o neplatnosti volby prezidenta republiky tedy nepochybně vyplývá z § 90 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 66 zákona o volbě prezidenta republiky. Účelem daného řízení je zajistit účinnou ochranu

proti takovým případným nezákonnostem v průběhu volby, které by mohly ovlivnit výsledek volby prezidenta. V případě důvodnosti návrhu bude tedy soudní ochrana zajištěna tak, že soud vysloví neplatnost volby prezidenta republiky nebo její části. O tom svědčí i § 90 odst. 5 věta pátá s. ř. s., jež stanoví, že „rozhodne-li soud o neplatnosti části volby prezidenta republiky, určí v usnesení, od kterého úkonu se volba prezidenta republiky bude opakovat“. Na uvedená ustanovení dále navazuje i § 59 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky upravující opakovanou volbu. Podle tohoto ustanovení „[o]pakovaná volba prezidenta nebo opakování části volby prezidenta se koná, shledá-li soud návrh na neplatnost volby prezidenta (§ 66) opodstatněným“. Upravuje-li zákon výslovně postup po vyslovení neplatnosti volby soudem, nelze tvrdit, že soud není oprávněn o neplatnosti volby rozhodnout.

[8.] Opačný výklad zastávaný odpůrci 2) a 3) neodpovídá doslovnému znění citovaných ustanovení ani úmyslu zákonodárce, o němž svědčí rovněž důvodová zpráva k zákonu o volbě prezidenta republiky: „Soud může posoudit, že volební proces neproběhl v souladu se zákonem a je třeba opakovat celou volbu prezidenta znovu (tím umožnit vstoupit do volebního procesu např. i novým kandidátům), anebo že není třeba opakovat znovu celé volby, ale pouze jejich část, a to od úkonu, kde nastalo pochybení.“ (Důvodová zpráva je dostupná na www.psp.cz.)

[9.] Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že dne 29. 1. 2013 bylo v částce 11/2013 Sbírky zákonů pod č. 25/2013 Sb. zveřejněno sdělení Státní volební komise o vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta republiky konané ve dnech 11. a 12. 1. 2013 (I. kolo) a ve dnech 25. a 26. 1. 2013 (II. kolo). Z čl. II sdělení vyplývá, že prezidentem republiky byl v této volbě zvolen Ing. Miloš Zeman, CSc. Po ověření, že jsou splněny podmínky k projednání a rozhodnutí věci, Nejvyšší správní soud přistoupil k meritornímu posouzení návrhu, přičemž dospěl k závěru, že není důvodný.

[10.] Nejvyšší správní soud shrnuje, že návrhu na neplatnost volby vyhoví pouze tehdy, jestliže dospěje k závěru, že byl porušen volební zákon, a to takovým způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby (srov. k tomu přiměřeně usnesení NSS ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS, rozhodnutí NSS dostupná na www.nssoud.cz). Rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát (nález sp. zn. Pl. ÚS 73/04 ze dne 26. 1. 2005, č. 140/2005 Sb., dostupný na <http://nalus.usoud.cz>).

[11.] Námitky navrhovatele směřují konkrétně především proti nezákonnému způsobu zveřejnění a lživému obsahu zmíněného inzerátu v deníku Blesk, dále proti uvádění polopravd a lží volebním týmem M. Zemana, a také proti nezákonné agitaci v bezprostřední blízkosti volebních místností, což mělo mít zásadní vliv na konečný výsledek volby.

[12.] Zákon o volbě prezidenta republiky v § 35 odst. 1 definuje volební kampaň jako jakoukoli propagaci kandidáta na funkci prezidenta republiky a volební agitace v jeho prospěch, zejména veřejné oznámení určené na jeho podporu nebo sloužící v jeho prospěch, včetně jakékoli doprovodné akce, za které se poskytne nebo obvykle poskytuje

úpłata, pokud k takové propagaci nebo volební agitaci došlo nejdříve v den vyhlášení volby prezidenta ve Sbírce zákonů, anebo i před tímto dnem, jestliže taková propagace nebo agitace trvá i ke dni vyhlášení volby prezidenta ve Sbírce zákonů. Za volební kampaň se považuje i sdělení v neprospěch jiného kandidáta na funkci prezidenta republiky. Podle § 35 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky pak volební kampaň „*musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech zveřejňovány nepravdivé údaje.*“

[13.] Jak Nejvyšší správní soud ve vztahu k celostránkovému inzerátu v deníku Blesk, který vyšel v první den druhého kola voleb prezidenta republiky (srov. deník Blesk, 25. 1. 2013, s. 9), konstatuje v usneseních ze dne 18. 2. 2013, sp. zn. Vol 15/2013 či sp. zn. Vol 44/2013, tento inzerát obsahuje přinejmenším jedno nepravdivé tvrzení, a to o poděkování kandidáta K. Schwarzenberga B. P. za jeho podporu (k nepravdivosti tohoto tvrzení srov. vysvětlení M. Zemana v prezidentské debatě na ČT 1 dne 24. 1. 2013 a následné dementi Britských listů z téhož dne, viz <http://www.blisty.cz/art/67152.html>). Tím byl porušen zákaz uvádět o kandidátech nepravdivé údaje dle cit. § 35 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky. Současně byla porušena též povinnost dle § 35 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky, podle něhož „*[p]ropagace nebo volební agitace šířené prostřednictvím komunikačních médií musí obsahovat informaci o jejich zadavateli a zpracovateli; to platí obdobně i pro sdělení v neprospěch kteréhokoli kandidáta na funkci prezidenta republiky.*“

[14.] V obou uvedených případech nepochybně došlo k porušení zákona, konkrétně v prvním případě § 35 odst. 2 a 3 zákona o volbě prezidenta republiky, v druhém případě § 35 odst. 2 téhož zákona. Obě skutečnosti měly rovněž vztah ke zvolení kandidáta, jehož zvolení je napadeno. Nejvyšší správní soud má nicméně za to, že ve věci není dána třetí podmínka pro závěr o neplatnosti volby prezidenta republiky, tj. existence tak zásadní intenzity nezákonnosti, která je ve vztahu příčinné souvislosti k výsledku volby. Lze jen připomenout, že dle „volební“ judikatury Nejvyššího správního soudu musí protizákonnost dosahovat takového stupně, kdy je možno se důvodně domnívat, že pokud by k ní vůbec nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen. Intenzita porušení volebního práva ve vztahu k inzerátu v deníku Blesk je bezesporu mimořádně velká. Deník Blesk je nejčtenějším českým deníkem, jeho náklad se pohybuje kolem 300 000 kusů, každodenně zasahuje výrazně více než jeden milión čtenářů (<http://www.mediaguru.cz/2012/08/prodane-naklady-deniku/>). Inzerát vyšel v první den voleb, kandidát K. Schwarzenberg, v jehož neprospěch inzerát směřoval, tak neměl reálnou šanci na lži tam uvedené reagovat, což byl také bezesporu účel sledovaný jeho původním zadavatelem. V souvislosti s výtkami navrhovatele skutečně nelze bez kritické poznámky ponechat ani jednání vydavatele deníku Blesk spočívající nikoliv v samotném zveřejnění předmětného inzerátu, byť o jeho charakteru, obsahu i následků, které je s to vyvolat, si musel být nepochybně vědom, ale především v nerespektování zákazu anonymní propagace nebo volební agitace vyplývajícího z ust. § 35 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky, které bylo nadto zvýrazněno účelovou snahou zatajit jméno původního zadavatele inzerátu i následně po jeho vydání.

[15.] Spojení zadavatele inzerátu s týmem zvoleného kandidáta M. Zemana však nebylo v tomto řízení prokázáno. Současně výsledek voleb ve prospěch kandidáta M. Zemana je tak výrazný, bezmála 500 000 hlasů (srov. oficiální výsledek voleb vyhlášený

pod č. 25/2013 Sb., podle něhož tento rozdíl činil 476 234 hlasů), že se lze domnívat, že samotný inzerát, byť porušující dokonce dvě zákonné normy (§ 35 odst. 2 a 3 zákona o volbě prezidenta republiky), nebyl s to takto výrazný výsledek založit. Jinými slovy, přes vysokou intenzitu protizákonnosti nebyl inzerát s to zásadně zpochybnit volební výsledky. Soud se shoduje s názorem Ústavního soudu, podle něhož za porušení pravidel volebního procesu by měl být v první řadě sankcionován ten, kdo je způsobil. Hrozba zrušení výsledku voleb jako jedině možný důsledek je v takovém případě v rozporu s ústavním principem přiměřenosti zásahu veřejné moci (takto cit. nález sp. zn. Pl. ÚS 73/04).

[16.] S námitkou navrhovatele, že došlo k zákonem o volbě prezidenta republiky zakázané agitaci v podobě zasedání a následné oslavy volebního štábu kandidáta M. Zemana v Top Hotelu Praha, v němž se nacházely i volební místnosti, se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Z ust. § 35 odst. 7 zákona o volbě prezidenta republiky skutečně vyplývá, že „*v objektu, v němž je umístěna volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí je ve dnech, ve kterých v těchto objektech probíhá hlasování, zakázána volební agitace pro kandidáty na funkci prezidenta republiky*“, nicméně v daném případě nebylo nijak prokázáno, že by ještě v průběhu voleb docházelo k zakázané agitaci ve prospěch kandidáta M. Zemana. Ačkoliv lze konstatovat, že výběr místa nebyl volebním štábem kandidáta M. Zemana zvolen úplně šťastně a na první pohled může vyvolávat určité pochybnosti, je nezbytné uvést, že oním „objektem, v němž je umístěna volební místnost“, byl rozsáhlý hotelový komplex Top Hotelu Praha, přičemž k přípravám i k samotnému zasedání volebního štábu byly vyhrazeny místnosti nacházející se ve zcela jiné části komplexu, než kde se nacházely volební místnosti, což přesvědčivě plyne z vyjádření odpůrců 2 a 3. K přednesení námitek ohledně možné zakázané agitace docházelo navíc až *ex post* po uzavření volebních místností, a to v souvislosti s mediálními výstupy sdělovacích prostředků z průběhu zasedání volebního štábu, nikoliv tedy bezprostředně ze strany samotných voličů, hlasujících přímo v daných volebních místnostech. Nadto je třeba zdůraznit, že v případě porušení zákazu agitace by se při nezbytném zkoumání jeho intenzity a vlivu na volební výsledek ve II. kole, zcela zásadní stala skutečnost, že v daných volebních okrscích č. 1002 a č. 1003 - Praha 11 kandidát M. Zeman, v jehož prospěch měla být agitace prováděna, získal výrazně menší počet hlasů, než kandidát K. Schwarzenberg (srov. celkové výsledky dostupné www.volby.cz). Pokud tedy popsání okolností fakticky v konečném důsledku neovlivnily výsledek hlasování v předmětných volebních okrscích, tím méně by bylo možné dovozovat, že mohly ovlivnit celkové výsledky volby prezidenta republiky.

[17.] Lze tak uzavřít, že volební stížnost navrhovatele není důvodná. Jakkoliv se totiž Nejvyšší správní soud ztotožňuje s řadou uplatněných námitek co do jejich skutkového vymezení, pouze v několika případech je možné hovořit o protizákonnosti, přičemž tato zjištěná protizákonnost podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nedosahuje takové intenzity, aby byla způsobilá zpochybnit výsledky voleb jako celku s ohledem na rozdíl téměř 500 tis. hlasů, o které obdržel vítězný kandidát více.

[18.] Nejvyšší správní soud proto návrh jako nedůvodný usnesením zamítl. O náhradě nákladů řízení rozhodl dle § 93 odst. 4 s. ř. s., dle něhož žádný z účastníků nemá právo na

náhradu nákladů. Soud rozhodl o návrhu bez jednání. V tomto typu řízení jej není třeba nařizovat, byť se provádí dokazování (§ 90 odst. 5 s. ř. s.).

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** řádné opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. února 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu